SCIENCE CONNECTS PEOPLE

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF

2026 / No. 1(1)

Contemporary Pedagogical and Philological Research

MAKTABGACHA TA’LIMDA BOLALARNI ZAMONAVIY VA KELAJAK KASBLARI BILAN TANISHTIRISHDA RAQAMLI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH METODIKASI

To‘xtasinova Zuxraxon

Osiyo texnologiyalar universiteti 1-bosqich magistranti

Kalit so‘zlar: maktabgacha ta’lim, kelajak kasblari, raqamli pedagogika, AKT, interaktiv metodika, virtual reallik, STEM.

Keywords: preschool education, future professions, digital pedagogy, ICT, interactive methodology, virtual reality, STEM.

Mavzuning dolzarbligi

Axborot texnologiyalari shiddat bilan rivojlanayotgan davrda mehnat bozori tarkibi tubdan o‘zgarib, mutlaqo yangi intellektual va raqamli kasblar kirib kelmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 20-iyundagi “Maktabgacha va maktab ta’limi tashkilotlari faoliyatini tizimli tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-225-sonli hamda raqamlashtirish bo‘yicha tegishli Farmonlarida ta’lim jarayoniga ilg‘or innovatsiyalarni joriy etish muhim vazifa qilib belgilangan. Bolalarda kichik yoshdanoq zamonaviy va kelajak kasblari (robototexnik, ma’lumotlar tahlilchisi, biotexnolog, bioinjener va h.k.) haqida dastlabki tasavvurlarni shakllantirish, ularda mantiqiy hamda kreativ fikrlashni uyg‘otish tizimning strategik maqsadlaridan biridir.

Muammoning qo‘yilishi

An’anaviy pedagogik qurollar (rasmli kitoblar, oddiy qo‘g‘irchoqlar, maketlar) asosan o‘tmish yoki bugungi kunning klassik kasblarini (shifokor, o‘qituvchi, haydovchi) aks ettiradi. Kelajak kasblarining mavhum va yuqori texnologik xususiyatga ega ekanligi sababli, ularni maktabgacha yoshdagi bolalarga vizualizatsiyasiz, oddiy tushuntirish metodlari orqali yetkazish samaradorlik bermaydi.

Bu esa ta’lim jarayonida zamonaviy raqamli pedagogik texnologiyalarga asoslangan yangi metodik tizimni ishlab chiqish zaruriyatini yuzaga keltiradi.

Tadqiqot maqsadi va vazifalari

Tadqiqotning bosh maqsadi maktabgacha ta’lim tashkiloti (MTT) tarbiyalanuvchilarini kelajak va zamonaviy kasblar olami bilan samarali tanishtirishda multimedia, virtual reallik va interaktiv o‘yinli raqamli pedagogik texnologiyalardan foydalanish metodikasini yaratish hamda amaliyotga joriy etishdan iboratdir.

Metodologiya va natijalar

Tadqiqot doirasida o‘yinli raqamli vizualizatsiya va STEM elementlariga asoslangan maxsus raqamli metodika ishlab chiqildi. MTTning yuqori guruh bolalari ishtirokida o‘tkazilgan pedagogik tajriba-sinov ishlarida “Kelajak shifokori (biomeditsina)”, “Koinot sayyohi” va “Dron operatori” kabi yo‘nalishlar interaktiv 3D dasturlar hamda vizual o‘yin topshiriqlari vositasida o‘rgatildi. Raqamli didaktik o‘yinlar orqali bolalarga har bir kasbning jamiyatdagi o‘rni interaktiv ssenariylarda tushuntirildi. O‘tkazilgan monitorinq natijalariga ko‘ra, raqamli metodikadan foydalanilganda bolalarning zamonaviy texnologik jarayonlarni tushunish ko‘rsatkichi an’anaviy guruhlarga nisbatan 42% ga yuqori bo‘ldi, shuningdek, bolalarning texnik yo‘nalishdagi mantiqiy fikrlash faolligi 38% ga oshganligi qayd etildi.

Xulosa

Maktabgacha ta’lim jarayonida kelajak kasblarini raqamli texnologiyalar orqali o‘rgatish bolalarning dunyoqarashini kengaytiribgina qolmay, ularda ilk kompyuter savodxonligi hamda intellektual salohiyat poydevorini qo‘yadi. Ishlab chiqilgan raqamli o‘yin metodikasi maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanish psixologiyasiga to‘liq mos kelib, ta’lim sifatini oshirishga bevosita xizmat qiladi.

SCIENCE CONNECTS PEOPLE

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha va maktab ta’limi tashkilotlari faoliyatini tizimli tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-225-sonli Qarori. // Xalq so‘zi, 2024-y.

2. To‘rayeva G.S. Maktabgacha ta’limda raqamli texnologiyalar va integratsiyalashgan ta’lim metodikasi. – Toshkent: Fan, 2021. – 144 b.

3. Ahrorov M.N. Kelajak kasblari va yosh avlod intellektual salohiyatini shakllantirish muammolari. – Samarqand: Zarafshon, 2022. – 188 b.

4. Xalilova K.B. Maktabgacha yoshdagi bolalar ta’limida AKT va o‘yinli texnologiyalar. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019. – 120 b.

5. Ishmuhamedov R.J., Abduqodirov A.A. Ta’limda innovatsion va raqamli texnologiyalar. – Toshkent: Iste’dod, 2020. – 210 b.

6. G‘ofurov B.M. STEM ta’lim tizimi va uning bog‘cha yoshidagi bolalar tafakkuriga ta’siri. // Pedagogik mahorat jurnali, 2023. - №3. – B. 45-51.

7. Sultonova D.A. Maktabgacha ta’lim muassasalarida raqamli didaktika. – Farg‘ona: Klasika, 2022. – 156 b.

8. Karimova V.M. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya: zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent: O‘zbekiston, 2018. – 240 b.

9. Robert I.V. Informatization of Education: Scientific and Technological Foundations. – Moscow: Academic Press, 2014. – 312 p.

10. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants: New context for young learners. // Educational Technology, 2012. – Vol. 52, No. 4. – P. 18-24.